

KIRJALLINEN KYSYMYS 795/2002 vp

Autoveron palautus autoliikkeestä hankituille tuontiautoille

Eduskunnan puhemiehelle

EY-tuomioistuin antoi 19.9.2002 päätöksensä Suomen autoverotusta koskevassa asiassa. EU-maista Suomeen tuotavien käytettyjen autojen ja moottoripyörien vero laskee päätöksen perusteella. Tuomioistuin totesi, että maahan tuodusta käytetystä ajoneuvosta ei saa periä enempää veroa kuin sitä on jäljellä kotimaassa jo rekisteröidyssä samanlaisessa ajoneuvossa. Päätös merkitsee ns. kaupan portaan vaikutuksen poistamista autoveroa laskettaessa. EY-tuomioistuin totesi myös, että autoverosta voidaan jatkossakin kantaa arvonlisävero.

Tullihallitus on selvittänyt päätöksen vaikutuksia käytettyjen ajoneuvojen verotukseen ja laatii parhaillaan tullipiireille ohjeita EY-tuomioistuimen päätöstä noudattavan autoverotuksen toimittamisesta. Verotuksen pohjana käytetään vastaavan uuden ajoneuvon yleistä kotimaista kuluttajahintaa (ovh), joka kerrotaan tullin määrittelemällä verotusarvoprosentilla. Tällä poistetaan ns. kaupan portaan vaikutus verotusarvoon. Käytetyn bensiinikäyttöisen henkilöauton verotusarvoprosentti on 35 ja dieselkäyttöisen 33. Kertolaskun jälkeen laskentaa jatketaan autoverolain mukaisesti eli verotusarvosta tehdään mm. perus- ja ikävähennykset. Vertailulaskelmalla varmistetaan, että autoveroa ei kanneta suurempaa määrää kuin täällä rekisteröidyn samanlaisen käytetyn ajoneuvon yleisessä markkina-arvossa on jäljellä. Yleinen markkina-arvo kerrotaan tullin määrittämällä vertailuveroprosentilla, joka on bensiinikäyttöisillä henkilöautoilla 29 ja dieselkäyttöisillä 30 prosenttia. Vero-

tusarvo- ja vertailuveroprosentit perustuvat otantaan tullin autoveropäätöksistä.

Tähän mennessä koko Suomessa on valitettu runsaan 3 500 käytetyn ajoneuvon verotuksesta. Uusia valituksia jätetään päivittäin. Tullin verotuspäätöksistä voi tehdä oikaisuvaatimuksen kuuluvalta ja kolmelta edelliseltä kalenterivuodelta, eli vuonna 1999 verotetusta ajoneuvosta valitus on tehtävä viimeistään 31.12.2002. Tullille jo jätettyjä oikaisuvaatimuksia ryhdytään käsittelemään heti, kun korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksensä nyt saadun EY-tuomioistuimen ennakkoratkaisun pohjalta. Veronpalautukselle maksetaan korkoa yhdeksän prosenttia.

Verovalituksen tai oikaisupyynnön voi autoverolain mukaan tehdä ainoastaan se henkilö, joka on ollut autoa alun perin verotettaessa verovelvollisena. Sen sijaan ajoneuvon myöhempi omistaja ei ole osallisena verotuksessa, vaikka hän olisi maksanut ajoneuvosta verot sisältävän hinnan. Tämä asettaa nämä henkilöt eriarvoiseen asemaan. Eikö autoverolainsäädännön tulisi taata tasa-arvoinen kohtelu jokaiselle kansalaiselle?

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus tietoinen, että autoverolainsäädäntö ei kohtelee aiemmin autoliikkeen kautta käytetyn tuontiauton hankkineita henkilöitä tasavertaisesti

*suoraan ulkomailta auton hankkineisiin
verrattuna,*

*kuinka näiden henkilöiden on mahdol-
lista saada veronpalautus, jonka he ovat
maksaneet ja*

*aikooko hallitus taata kansalaisille
tasa-arvoisen kohtelun EY-tuomioistui-
men päätöksen jälkeen?*

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2002

Antti Rantakangas /kesk

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainituksa tarkoituksessa Te, Rouva puhemies, olette toimitannut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Antti Rantakaan /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 795/2002 vp:

Onko hallitus tietoinen, että autoverolainsäädäntö ei kohtelee aiemmin auto liikkeen kautta käytetyn tuontiauton hankkineita henkilöitä tasavertaisesti suoraan ulkomailta auton hankkineisiin verrattuna,

kuinka näiden henkilöiden on mahdollista saada veronpalautus, jonka he ovat maksaneet ja

aikooko hallitus taata kansalaisille tasa-arvoisen kohtelun EY-tuomioistuinten päätöksen jälkeen?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Autoverovalituksen tai oikaisupyynnön voi autoverolain mukaan tehdä ainoastaan se henkilö, joka on ollut autoa alun perin verotettaessa verovelvollisena. Sen sijaan auton myöhempi omistaja ei voi verotukseen osallistumattomana käyttää tätä koskevaa puhevaltaa, vaikkakin hän on todennäköisesti maksanut autosta veron sisältävän hinnan. Kysymyksessä tarkoitettu oikeus veron palautukseen koskee siten lähtökohtaisesti vain alkuperäistä autoverovelvollista.

Edellä sanottu seuraa siitä hyvin luonnollisesta lähtökohdasta, että nimenomaan verovelvollinen itse käyttää myös verotuksen jälkikäteistä korjausta koskevaa puhevaltaa. Hänhän on veron maksanutkin, ja häntä koskevat myös muut ve-

roon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Veronpalautus voi jo käsitteensä mukaan koskea vain sellaista henkilöä, joka on veron suorittanutkin. Autoverotuksen ohella tätä lähtökohtaa noudatetaan myös muussa verotuksessa.

Käsitystä siitä, että veronpalautusoikeus voi ja sen tuleekin koskea vain verovelvollista, tukevat myös käytännön tarpeet verotuksen oikeellisuuden varmistamiseksi ja toteuttamiseksi. Veronpalautus toteutetaan oikaisemalla eli korjaamalla verovelvollista koskevaa verotuspäätöstä. Tällä tavoin voidaan varmistaa se, että vero palautetaan vain kertaalleen ja oikeamääräisenä.

Lain mukaan ei kuitenkaan ole estettä sille, että verovelvollinen luovuttaa oikeutensa hakea veron oikaisua ja saada veroa palautetuksi esimerkiksi auton ostaneelle asiakkaalleen. Tämä järjestely kuitenkin perustuu yleisiin yksityis- ja velvoiteoikeudellisiin säännöksiin, joiden mukaan on mahdollista siirtää oikeus tiettyyn saattavaan toiselle henkilölle yksilöidyn valtakirjan avulla. Menettelyllisesti asia järjestetään tällöin siten, että toimivaltainen tullipiiri oikaisee verovelvolliselle antamaansa alkuperäistä verotuspäätöstä ja suorittaa veronpalautuksen verovelvolliselle tai tämän valtuuttamalle henkilölle.

Jos veronpalautuksen hakijana voisi olla muitakin kuin verovelvollinen tai hänen valtuuttamansa, saattaisi syntyä tilanteita, joissa olisi vaikea selvittää, kenelle useista hakijoista vero tulisi palauttaa. Toisaalta ei voida ajatella, että verovelvollisen itsensä puhevaltaa rajoitettaisiin edes lakia muuttamalla. Muutoinkin olisi hyvin ongelmallista säätää laissa veronpalautusoikeudesta siten, että rinnakkaisista hakijoista vain yhdellä olisi oikeus saada palautus. Tällaisista syistä asia on jätetty sen varaan, että asianosaiset sopivat keskenään velvollisuuksistaan ja oikeuksistaan

veronpalautukseen oikeuttavan valtuutuksen avulla tai muulla tavoin.

Valtuutuksen käytön suhteen on tosin pantava merkille, että sopimusoikeudellisten periaatteiden valossa osapuolten ei ole pakko ryhtyä asiassa oikeustoimiin. Autoverovelvollisella on näin

ollen vapaus harkintansa mukaan päättää niiden käyttämisestä. Verottajan toimesta ei voida myöskään puuttua siihen, maksaako esimerkiksi autoverovelvollinen autoliike hyvitystä asiakkaalleen itse saamansa veronoikaisun perusteella.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2002

Ministeri Suvi-Anne Siimes

Till riksdagens talman

I det syfte 27 § riksdagens arbetsordning anger har Ni, Fru talman, till behöriga medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Antti Rantakangas /cent undertecknade skriftliga spörsmål SS 795/2002 rd:

Är regeringen medveten om att bilskattelagstiftningen inte bemöter alla jämligt om man jämför personer som tidigare har skaffat en begagnad importerad bil via en bilaffär med personer som har skaffat bil utomlands,

hur skall dessa personer kunna få skatteåterbäring för den skatt de har betalt och

ämnar regeringen garantera att medborgarna bemöts jämligt efter EG-domstolens beslut?

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Enligt bilskattelagen kan skattebesvär eller begäran om rättelse anföras endast av den person som var skattskyldig då bilen ursprungligen beskattades. Däremot kan en senare ägare till bilen som inte har deltagit i beskattningen inte utnyttja rätten att föra talan trots att han sannolikt har betalt ett pris som inkluderar skatt för bilen. Den rätt till skatteåterbäring som avses i spörsmålet kommer således endast dem till del som ursprungligen är skyldiga att betala bilskatt.

Det som anförts ovan beror på den mycket naturliga utgångspunkten att det uttryckligen är den skattskyldige själv som för talan även då det gäller korrigering av beskattningen i efterhand. Han har ju också betalt skatten och honom tillkom-

mer även alla övriga rättigheter och skyldigheter som hänför sig därtill. Skatteåterbäringen kan såsom även framgår av begreppet endast komma den person till del som har betalt skatten. Utöver bilbeskattningen iakttas denna utgångspunkt även inom beskattningen i övrigt.

Uppfattningen om att rätten till skatteåterbäring kan och också skall beröra endast den skattskyldige får även stöd av de praktiska behoven när det gäller att garantera och genomföra en rättvis beskattning. Skatteåterbäringen verkställs genom en rättelse dvs. en korrigering av det beskattningsbeslut som gäller den skattskyldige. Ett sådant förfarande garanterar att skatten endast återbärs en gång och till ett riktigt belopp.

Enligt lagen finns det dock inget hinder för att den skattskyldige överlåter sin rätt att ansöka om skatterättelse och att skatten återbärs t.ex. till den kund som har köpt bilen. Förfarandet grundar sig dock på allmänna privat- och obligationsrättsliga bestämmelser enligt vilka rätten till en bestämd fordran kan överföras på en annan person med hjälp av en specificerad fullmakt. Förfaringsmässigt ordnas det så att det behöriga tulldistriktet rättar till den skattskyldiges ursprungliga beskattningsbeslut och betalar skatteåterbäring till den skattskyldige eller en av honom befullmäktigad person.

Om den som ansöker om skatteåterbäring skulle kunna vara någon annan än den skattskyldige eller en av honom befullmäktigad person, kan det uppstå situationer då det är svårt att utreda till vem skatten skall återbäras om det finns flera sökande. Å andra sidan kan man inte tänka sig att den skattskyldiges rätt att föra talan skulle begränsas ens genom en lagändring. Även i övrigt vore det synnerligen problematiskt att i lag reglera rätten till skatteåterbäring så att endast en

av flera parallella sökande skulle ha rätt att få återbäring. Av dessa orsaker har frågan lämnats för parterna att sinsemellan komma överens om sina skyldigheter och rättigheter med hjälp av ett befullmäktigande som berättigar till skatteåterbäring eller på något annat sätt.

När det gäller att utnyttja befullmäktigandet bör man dock notera att ur avtalsrättslig synvin-

kel finns det inget tvång att vidta rättsliga åtgärder i frågan. Den som är skyldig att betala bilskatt har således friheten att överväga hur befullmäktigandet skall användas. Skattemyndigheterna kan inte heller ingripa i om t.ex. den bilaffär som är skyldig att betala bilskatt betalar gottgörelse till sin kund med stöd av den skatterättelse som affären har fått.

Helsingfors den 17 oktober 2002

Minister Suvi-Anne Siimes